

22 nov 1906 Tweede van twee concerten met werken van Diepenbrock gezongen door Aaltje Noordewier-Reddingius met het Concertgebouw-Orkest onder leiding van Willem Mengelberg in het Concertgebouw te Amsterdam. Op 21 november is de première geweest van de *Zwei geistliche Lieder* voor sopraan en orkest: *Wenn ich ihn nur habe* (RC 72) en *Wenige wissen das Geheimnis der Liebe* (RC 58). Op 22 november vindt de eerste uitvoering plaats van *Lied der Spinnerin, Zij sluimert* (RC 60) en *Ik ben in eenzaamheid niet meer alleen* (RC 73) voor sopraan en orkest. Voorts bestaat het programma uit de inleiding tot de derde acte van *Lohengrin*, twee aria's uit Händel's *Samson*, de ouverture *Alceste* van Gluck, het Larghetto uit het klarinetkwintet van Mozart, en na de pauze de Zesde symfonie van Beethoven.

Boven de zangteksten zijn ongesigioneerde toelichtingen afgedrukt, kennelijk van de hand van Diepenbrock. De tekst over dit lied luidt:

Gebouwd op 2 motieven, waarvan het 2e optreedt bij de woorden “straks opent zij heur oogen”. Dit motief, dat in zijn eersten vorm als “levensmotief” optreedt, wordt in het 2e deel (bij de terzinen van het sonnet) na in een kort tusschenspel ontwikkeld te zijn, tot “doodsmotief”. Het treedt zoowel in de bassen als in de bovenstemmen van het orkest op en beheerscht bijna uitsluitend het 2e deel der compositie. (Orkestbezetting: alten, violoncellen, bassen, 1 engelsche hoorn, 2 clarinetten, basclarinet, 1 fagot, 4 hoorns, 3 bazuinen.) Hoewel de tekst naar zijn inhoud alleen voor een mannenstem past, en het lied voor tenor is geschreven, meende Mevr. Noordewier den bezoekers van het Concertgebouw de kennismaking met deze compositie niet te moeten onthouden.

Algemeen Handelsblad (S.Z. [= W.N.F. Sibmacher Zijnen]), 23 november 1906:

[...] Maar konden zijn zangen Woensdagavond, bij 'n eerste auditie, ons niet uit die zekere koele waardeering halen, die men voor het bijzonder “interessante” gevoelt, de liederen die mevrouw Noordewier gisteravond heeft voorgedragen voerden ons in andere, hoogere stemming op. Deze liederen (Brentano's *Spinnerin*, Perk's *Zij sluimert*, Van Deyssel's *Ik ben in eenzaamheid niet meer alleen*) heeft ieder, die ze door de uitgaaf voor zang met piano leerde kennen, reeds bewonderd. Bewonderd in de eigene muziektaal, die elke nuance der dichterlijke stemming met in de fijnste toonschakeeringen uitbeeldende expressies ons doet voelen. Hoeveel dieper nog is de zinrijke klavier-partij geworden in de stemmen der strijk- en blaasinstrumenten! Ik weet niet wat mij meer geboeid en getroffen heeft, de zangstem of die van het orkest: zij waren één, de kleuren, klanken, woorden vloeiden samen tot één tonendicht van zacht-droeve, weemoedsvolle stemming. Moeten we den wensch der zangeres om ook het lied van Perk ten gehoor te brengen, hoewel het voor tenor is gecomponeerd, een waagstukje noemen, en 't bejammeren dat met den laatsten regel “Geen lied van 't woud” de schoonheid der voordracht in verdrukking kwam? We aarzelen: mevrouw Noordewier – hoe weinigen durven en kunnen deze liederen aan! — heeft men voor de kennismaking met het lied in deze gedaante recht erkentelijk te zijn. In heerlijke heugenis toch blijven ons Diepenbrock's nieuwe proeven van oorspronkelijke, voorname lyriek, parelen van zeldzame waarde. — Een der liederen is opgedragen aan haar die voor de kunst van onzen genialen stadgenoot met imponeerende geestdrift optreedt; een ander aan Mengelberg, die waarlijk in die toewijding bij mevrouw Noordewier niet achter staat. Wat zijn orkest gisteren gedaan heeft, stond onvergelijklijk hoog, zoowel wat de begeleiding door de kleine groepen betreft en het

obligaatspel van enkele artiesten (ik denk met veel ingenomenheid o.a. aan de klarinet in Mozart's *Larghetto*, aan de trompet in een der Handel-aria's, door mevrouw Noordewier prachtig voorgedragen, aan den hoorn in het *Lied der Spinnerin*), als het orkestspel in zijn geheel: *Pastoraal*-symfonie van Beethoven! [...] Onschatbare avonden in het Concertgebouw, met mevrouw Noordewier en Diepenbrock, met Mengelberg en het Amsterdamsen orkest!

Het Nieuws van den Dag (Daniël de Lange), 23 november 1906:

Toch, het valt niet te ontkennen, kon men opmerken, dat Mevrouw Noordewier zich eerst in de zangen van Diepenbrock bewoog op het gebied, dat haar eigenlijk, haar werkelijk gebied is. In deze werken, die wij reeds vroeger leerden kennen, weet de kunstenaar het woord en den daaraan verbonden toon te bezielen, met leven te vervullen. Dan zingt zij niet, dan verkondigt zij, dan spreekt zij de taal van haar ziel, dan klinkt gloed in den ernst en in de strengheid van den toon, dan verschijnt in alles de uitdrukking van *Verklärtheit*, die op het zoo merkwaardig talent van Mevrouw Noordewier den stempel drukt. Vooral voor het ons in die werken geschonkene danken wij de edele vrouwe, die wij met fierheid éene der schoonste sieraden van ons land noemen. Op dat gebied verkwikt ons haar uiting van kunst tot diep in de ziel; dat is het gebied dat zij altoos behoort te betreden.

De Telegraaf (E. Liecken), 23 november 1906:

Als tweede nummer droeg mevr. Noordewier drie werken, sopraan met orkest-begeleiding, van Diepenbrock voor: *Lied der Spinnerin* (Brentano), sonnet van Perk *Zij sluimert* ("Zij rust in 't malsche mos") en sonnet van Van Deyssel *Ik ben in eenzaamheid niet meer alleen*. Voor de twee laatste composities heb ik groote bewondering; hoe prachtig is daar door de rijke en toch sobere orkestratie de stemming, de machtige diepte van den inhoud der gedichten aan het licht gebracht. Treffend zijn b.v. de klanken van het als doodsmotief gebruikte eerste motief (in Perks sonnet) bij de woorden "slaap zacht, ik zie den donk'ren nacht genaken"; en aangrijpend is de stemming van Van Deyssel's gedicht getroffen, daar, waar de bas het klagen van den wind schildert, bij de woorden "k hoor in den wind, die langs de ruiten henen en door de schouwe klaagt, uw woorden aan." De laatste terzine wordt er diep begrijpelijk door. Het *Lied der Spinnerin*, hoe rijk ook van maanlichtelijke sordinestemming, melancholiek hoorn-geluid en zwevende viool-melodie, is mij wat te "weelderig" van kleur voor het stille interieurtje van de spinster, die haar droevig lied zingt. Mevr. Noordewier's zang (hoe schoon van klank ook) verhoogde het intieme van het tafereeltje niet. Ik heb heusch niet kunnen gelooven aan den laatsten regel: "Ich sing und möchte weinen." In de beide sonnetten echter heeft hare stem, die zoo wonder schoon met het orkest klinkt, mij dikwijls getroffen. — "Engelachtig!"... zuchtte aan het slot mijne buurdame verrukt. Ik schrikte. Zou ze gelijk hebben?? Ik betrap mij er op, dat ik, kinderlijk... tóch iets anders hoop.

De Amsterdammer (Ant. Averkamp), november 1906:

Het is de groote verdienste van mevrouw Noordewier dat zij een gemakkelijk te behalen, uiterlijk groot succes versmaadt, om op te komen voor de intieme, maar moeilijke kunst van onzen *Diepenbrock*. Of zouden er niet tal van stukken en stukjes gevonden worden waarmede mevrouw Noordewier het groote publiek in geestdrift had kunnen brengen, terwijl zij zich thans de stille dankbaarheid heeft verwoven van hen die het ernstig meenen met onze kunst? — Ik heb niet gehoord de "geistliche Lieder" van Novalis *Wenn ich ihn nur habe* en *Wenige wissen das Geheimnis der Liebe*, maar wel het *Lied der Spinnerin* van Brentano, benevens twee sonnetten op nederlandschen tekst, *Zij sluimert* uit de "Mathilde-verzen" van Jacques Perk en *Ik ben in eenzaamheid niet meer alleen* van Lod. van Deyssel. — De belangstellende lezer zal zich herinneren dat ik, eenige weken geleden, deze liederen met

groot enthousiastme, onder de rubriek “Muziekbeoordelingen” heb besproken. Thans waren wij dus in de gelegenheid ze te hooren en wel door een uitverkorene. De componist had ze geïnstrumenteerd voor klein orkest en dat heeft hij gedaan met heel veel subtiel gevoel voor klank en kleur en met dien fijnen tact voor de eischen van de zangstem, dien wij van Diepenbrock kennen. Toch geloof ik dat de indruk met pianobegeleiding groter zal zijn. Men kan in de vertolking der pianopartij meer iets persoonlijks leggen, een sluier oplichten van een intiem, rijk zieleleven; en juist de intimiteit ging voor mij, bij de orkestbegeleiding, hoe schoon overigens ook uitgevoerd, wel wat verloren. Dit was het meest het geval bij *Zij sluimert* van Perk, het minst bij het vers van Brentano. Het naspel van van Deyssel's *Ik ben in eenzaamheid niet meer alleen* heeft evenwel door de orkestbegeleiding aan intensiteit van klank gewonnen. — Mevrouw Noordewier heeft deze liederen natuurlijk gezongen met al de liefde en toewijding, die zij voor de kunst van Diepenbrock gevoelt en zulks te bespeuren doet weldadig aan, zelfs als men bij zichzelf moet erkennen, dat een lied, hetwelk slechts voor een mannenstem past, toch eigenlijk niet door een vrouw, zelfs niet door mevrouw Noordewier, gezongen moest worden. Ik heb hier op het oog het sonnet van Perk.

Caecilia (v.M. [= S. van Milligen]), december 1906:

[...] Gaarne hadden wij ook de drie liederen van dezen componist, nu met orkestbegeleiding, gehoord, die zij den volgenden avond zong. Ze zijn door den uitgever Noske te Middelburg reeds vroeger met klavierbegeleiding uitgegeven. Over die zangen hebben wij onze bewondering vroeger uitgesproken.